

Stowarzyszenie Księgowych w Polsce Prezes Zarządu Głównego

Warszawa, dnia 9 kwietnia 2024 r.

BZGŁ/SH/LJ/307/2024

Stowarzyszenie
Księgowych w Polsce

ul. Górnośląska 5
00-443 Warszawa

tel. 22 622 77 39
tel. 22 583 49 30
fax 22 622 77 81

sekretariat@skwp.pl
www.skwp.pl

**Działamy
dla księgowych**
od 1907 r.

Stowarzyszenie Księgowych w Polsce
jest członkiem Międzynarodowej
Federacji Księgowych (IFAC)

Pani
Magdalena Dziedzic
Główny specjalista
Wydział Rachunkowości Jednostek
Sektora Prywatnego
Departament Efektywności Wydatków
Publicznych i Rachunkowości
w Ministerstwie Finansów
ul. Świętokrzyska 12, 00-916 Warszawa

Stanowisko Stowarzyszenia Księgowych w Polsce ws. dokumentu Reforma systemu rachunkowości ze szczególnym uwzględnieniem cyfryzacji - etap IV; identyfikator projektu: REFORM/SC2022/132

Szanowni Państwo,

wyrażamy uznanie dla ogromnej pracy PWC, której wymagało przygotowanie tak wnikliwej i szczegółowej diagnozy niedoskonałości polskiego prawa bilansowego. Wiele uwag wskazanych w obszernym dokumencie jest trafnych i może być wykorzystanych w procesie doskonalenia systemu rachunkowości w Polsce. Dziękujemy za otwartość na głosy środowiska księgowych w Polsce, w tym na zaproszenie SKWP do udziału w warsztatach zorganizowanych przez PWC w Ministerstwie Finansów w dniu 20 marca 2024 r. Liczna reprezentacja SKWP w tym wydarzeniu jest dowodem na zaangażowanie środowiska księgowych, na które mogą Państwo również liczyć w toku dalszych prac.

Biorąc pod uwagę obszerność materiału dyskusyjnego, liczbę poruszanych tematów oraz bardzo krótki czas na wnoszenie uwag, nasze uwagi **obejmują jedynie wybrane zagadnienia zgłoszone przez Ekspertów SKWP**. Mając na uwadze dbałość o jakość legislacji, a także potrzeby i oczekiwania księgowych, **SKWP wyraża obawy co do przedstawionej ww. dokumencie wizji systemu rachunkowości**. W naszej opinii ma ona charakter rewolucyjny. Proponowane zmiany oznaczają zburzenie obecnego porządku prawnego, ponieważ w istocie wymagają napisania od nowa ustawy o rachunkowości oraz rozporządzeń (horyzontalnych i sektorowych). Wprowadzenie tak daleko idącej reformy wymaga **pewności, że są to działania zgodne z interesem publicznym i oczekiwane przez otoczenie gospodarcze, w tym przez środowisko księgowych**.

W tym aspekcie niezbędne są **szerokie konsultacje społeczne** o charakterze tematycznym, tj. odnoszące się do poszczególnych obszarów opisanych w dokumencie dyskusyjnym. Konsultacje te można prowadzić równolegle z badaniem oczekiwań księgowych, co do kierunków zmian polskiego prawa bilansowego.

Zdaniem SKwP, autorzy projektu podjęli się dość karkołomnego zadania: jednoczesnego projektowania ogólnej wizji systemu regulacji rachunkowości w Polsce, połączonej z poprawianiem detalicznych (śluszenie bądź nie) jej mankamentów i słabości. Dyskusja o podstawach systemu rachunkowości powinna być oddzielona od szczegółowych kwestii dotyczących na przykład: terminów, zasad wyceny i prezentacji, w szczególności w wyspecjalizowanych jednostkach takich jak subfundusze (np. propozycja 3.4.2 projektu). Projekt objął oba aspekty potencjalnych zmian, wskutek czego dotyczy zarówno zagadnień ogólnych, jak i bardzo szczegółowych, co niezmiernie utrudnia jego komentowanie. Wiele zagadnień szczegółowych dotyczy słusznych wątpliwości i problemów wynikających np. z upływu 30 lat funkcjonowania ustawy. Zagadnienia szczegółowe mogą być jednak podstawą do zmian „punktowych”. Natomiast propozycje fundamentalne należy oceniać biorąc ich szeroki zasięg oddziaływania. Lata, które upłynęły od uchwalenia ustawy nie są jedynie obciążeniem. Należy również wziąć pod uwagę, że w miarę upływu lat ustawa doczekała się wielu interpretacji. Została wypracowana praktyka dostosowana do potrzeb księgowych i interesariuszy raportów finansowych i niefinansowych. Wiele fragmentów ustawy interpretuje się obecnie inaczej niż w momencie jej uchwalenia, co wynika – między innymi – z postępu technologicznego. Zastąpienie jej treści nową ustawą będzie wymagało zwiększonego wysiłku związanego z nową interpretacją nowego tekstu przepisów i wcale nie musi prowadzić do lepszych rezultatów. Z pewnością natomiast wygeneruje nowe problemy, z którymi w pierwszej kolejności będą musieli poradzić sobie księgowi.

Dostrzegając konieczność holistycznego spojrzenia na system rachunkowości, widzimy potrzebę jego reformy, chociaż **wizja ta różni się od przedstawionej w ww. dokumencie**. Zwracamy uwagę, że projekt w obecnej wersji stanowi swoistą recenzję obecnie obowiązujących rozwiązań. To potrzebny, ale najłatwiejszy element reformy systemu rachunkowości. Zdecydowanie trudniejsze są prace legislacyjne, w tym jest właściwe definiowanie pojęć i konstruowanie przepisów. Potwierdzeniem tego stwierdzenia mogą być niezbyt udane próby definiowania niektórych pojęć w projekcie. Propozycje pojęć/definicji – według naszej oceny – są wysoce niezadowolające i wymagają całkowitego przeformułowania, z dbałością o poprawność merytoryczną oraz językową¹.

Naszym zdaniem w projekcie **w niewystarczającym zakresie uwzględniono rozwiązania dedykowane jednostkom mikro i małym**. Propozycja, aby KSR były nieobowiązkowe dla tych grup podmiotów, ale jednocześnie, aby w poszczególnych standardach (docelowo rozporządzeniach) zamieścić rozwiązania im dedykowane nie sprzyja przejrzystości systemu rachunkowości. Księgowi z jednostek małych i mikro – poza ustawą, musieliby szukać dedykowanych im rozwiązań w poszczególnych standardach. Lepszym rozwiązaniem jest propozycja odrębnego standardu dla jednostek mikro i małych, ale napisanie tego standardu będzie wymagającym zadaniem.

Zwracamy również uwagę, że z **zakresu projektu wyłączono kwestie o istotnym znaczeniu dla księgowych**, a mianowicie:

- usługowe prowadzenie ksiąg,
- określenie kwalifikacji księgowych, podpisujących sprawozdania finansowe, jako osoby odpowiedzialne za prowadzenie ksiąg rachunkowych.

Biorąc pod uwagę powyższe, **SKwP opowiada się za dwuetapowym podejściem do zmian w systemie polskiej rachunkowości**, poprzez wydzielenie:

- **etapu I:** modernizacja rozdziału II ustawy o rachunkowości w zakresie digitalizacji prowadzenia ksiąg rachunkowych (projekt zmian mógłby zostać opracowany w 2024 r., wejście w życie powinny poprzedzić szerokie konsultacje społeczne)
- **etapu II:** kompleksowa reforma prawa bilansowego, w tym ewentualna zmiana formy prawnej standardów i stanowisk KSR (proces powinien rozpocząć się po zakończeniu etapu I, czas jego trwania można określić na minimum 5 lat).

¹ Przykładem takich definicji/pojęć, które zaproponowano w projekcie mogą być: s. 20 – rachunkowość „pełna”, s. 27 – „polskie zasady rachunkowości” (zdecydowanie za wąskie określenie zasad „zasad rozpoznawania i pomiaru aktywów, zobowiązań, przychodów i kosztów oraz ich ujawnień, które wynikają z rozdziału 4 Ustawy oraz wydanych na jej podstawie rozporządzeń”), s. 135 – nakłady = koszty (to nie są synonimy), podstawowe sprawozdania finansowe (raczej podstawowe elementy sprawozdania finansowego),

Etap I – projekt zmian mógłby zostać opracowany już w 2024 r., jednak wejście w życie powinny poprzedzić szerokie konsultacje społeczne

Celem projektu „Reforma systemu rachunkowości ze szczególnym uwzględnieniem digitalizacji” jest dostosowanie przepisów ustawy o rachunkowości do praktyki, rzeczywistości prawno-gospodarczej oraz do możliwości, jakie oferuje postęp technologiczny². Analiza ww. raportu prowadzi do wniosku, że kwestia digitalizacji nie została potraktowana priorytetowo (zagadnieniu poświęcono jedynie 33 strony, podczas gdy np. tematyka wyceny i prezentacji pozycji bilansowych obejmuje ok. 100 stron). **Naszym zdaniem sprawa jest szczególnie ważna i pilna, ze względu na archaiczność obecnych rozwiązań oraz konieczność szybkiego dostosowania do wyzwań związanych z JPK_KR oraz KSeF.**

Rekomendacje SKwP w pierwszym etapie zmian UoR powinny dotyczyć przede wszystkim **gruntownej modyfikacji rozdziału II - Prowadzenie ksiąg rachunkowych**. Naszym zdaniem rozdział ten powinien określać jedynie podstawowe zasady dotyczące digitalizacji prowadzenia ksiąg rachunkowych, natomiast szczegółowe wymagania odnoszące się do systemów informatycznych mogłyby zostać ujęte w rozporządzeniu MF (lub w innym dokumencie niższej rangi, który byłby łatwiejszy do modyfikacji niż ustawa). Takie rozwiązanie pozwoliłoby uniknąć częstych zmian uor. Nie da się przewidzieć, jaki wpływ na rachunkowość będą miały nowe technologie, w tym bazujące na sztucznej inteligencji. Dlatego uważamy, że ograniczenie się w uor do zapisów o ogólnym charakterze, odnoszących się do zasad i celów, powinno sprzyjać przewidywalności i trwałości zapisów uor. Jednocześnie proponujemy:

- szerokie konsultacje założeń projektu zmian rozdziału II w środowisku księgowych – nie ma innej grupy zawodowej, która zna niedoskonałości obecnych rozwiązań,
- włączenie do konsultacji dostawców oprogramowania – firmy informatyczne dysponują wiedzą o obecnych możliwościach technologicznych oraz znają tendencje ich rozwoju,
- wprowadzenie obowiązku certyfikacji zgodności systemów informatycznych rachunkowości z przepisami (ustawy lub rozporządzenia) – certyfikacja powinna być prowadzona przez niezależne podmioty i pozostawać pod nadzorem regulatora oraz nie powinna wiązać się z ponoszeniem przez dostawców oprogramowania niewspółmiernie wysokich kosztów.

Biorąc pod uwagę, że reforma ma w szczególności uwzględniać digitalizację, postulujemy priorytetowe traktowanie tego zagadnienia.

Etap II – po zakończeniu etapu I, (szacowany czas realizacji – minimum 5 lat)

W pierwszej kolejności warto odnieść się do proponowanej struktury regulacji systemu rachunkowości (pkt 3.1.1). Poniżej kilka uwag w tym zakresie:

- Proponuje się „odchudzenie” ustawy przez „Usunięcie z Ustawy obszarów nadmiernie uregulowanych” (s. 13) oraz „Ograniczenie treści Ustawy, w taki sposób aby zawierała założenia i wymogi o treści ogólnej, a ich uszczegółowienie zawarte byłoby w standardach” (s. 13). Niewątpliwie w ustawie można znaleźć zagadnienia zbyt szczegółowo uregulowane, jednak jej ograniczenie do treści dyrektywy (co również jest treścią propozycji ze s. 13) jest postulatem bardzo daleko idącym. Celem dyrektywy była harmonizacja regulacji dotyczących rachunkowości w państwach UE przez „koordynację przepisów krajowych dotyczących prezentacji i treści rocznych sprawozdań finansowych i sprawozdań z działalności, zasad wyceny stosowanych przy ich sporządzaniu oraz ich ogłaszania w odniesieniu do niektórych rodzajów jednostek o ograniczonej odpowiedzialności majątkowej” (Dyrektywa 2013/34, preambuła, pkt. 3). Zadaniem prawodawstwa krajowego jest natomiast osiągnięcie celów dyrektywy z uwzględnieniem i poszanowaniem krajowego środowiska gospodarczego, a w szczególności potrzeb krajowych interesariuszy. W preambule do dyrektywy (pkt 14) czytamy: „Państwa członkowskie powinny uwzględniać specyficzne warunki i potrzeby własnych rynków przy podejmowaniu decyzji o tym, czy lub jak wdrożyć odrębny system dla mikrojednostek w kontekście niniejszej dyrektywy.” Jakkolwiek zdanie dotyczy mikrojednostek, obejmuje tym bardziej całość systemu gospodarczego państwa członkowskiego. Ustawa zatem, nie może ograniczać się do kwestii wskazanych w dyrektywie, jej celem jest bowiem odpowiednia regulacja prawa bilansowego, sprzyjająca **zapewnieniu bezpieczeństwa obrotu gospodarczego i dostarczeniu informacji finansowych niezbędnym użytkownikom rachunkowości**.
- zaskakujące jest stwierdzenie na s. 11: „Art. 10. ust 3 zezwala, lecz nie wymaga stosowania KSR i MSSF w obszarach nieuregulowanych Ustawą. Powoduje to znaczne różnice w prezentacji sprawozdań finansowych i w praktyce **‘selektywny’** dobór zasad rachunkowości”. Wydaje się, że na tym polega

² <https://www.gov.pl/web/finanse/modernizacja-ustawy-o-rachunkowosci>, dostęp 9.04.2024.

- polityka rachunkowości (polityka bilansowa), aby dobrać rozwiązania dopuszczone ustawą lub co najmniej z nią niesprzeczne w celu przedstawienia rzetelnie i jasno sytuacji finansowej i majątkowej jednostki oraz jej wyników finansowych. W języku Założeń koncepcyjnych MSSF można zauważyć, że cecha porównywalności nie należy do cech nadrzędnych, ale jest tylko cechą ulepszającą informacji finansowej. Zatem umożliwienie prowadzenia polityki rachunkowości sprzyja realizacji nadrzędnego celu sprawozdawczości finansowej, nawet jeżeli odbywa się to kosztem zróżnicowania przyjmowanych 'selektywnie' zasad (polityki) rachunkowości i kosztem porównywalności informacji.
- do propozycji fundamentalnie kształtujących system krajowych regulacji rachunkowości należą propozycje dotyczące **zmiany rozporządzeń w krajowe standardy rachunkowości, a standardów – w rozporządzenia**. Propozycja zmiany niektórych rozporządzeń (tzw. horyzontalnych) w standardy zasługuje niewątpliwie na uwagę. Niemniej dyskusji należy poddać zmianę mającą na celu uczynienie KSR obowiązkowymi. Zaletą standardów, od początków takiego sposobu regulowania rachunkowości, była dobrowolność ich stosowania. Na skutek takiego sposobu regulowania rachunkowości organ wydający standardy zmuszony jest do dbałości o treść standardu oraz do przekonania jego użytkowników o prawidłowości przedstawianych wytycznych. Wydaje się bezspeczne, że szeroki udział środowiska księgowych i użytkowników rachunkowości jest podstawą sukcesu tego sposobu regulowania rachunkowości. Przepisy stanowione na drodze tradycyjnej w Polsce, przez rząd lub parlament, nie mają tego waloru. Można się również obawiać o 'przyswajalność' tak pisanych standardów-rozporządzeń. Język aktów prawa stanowionego w Polsce jest zbyt często hermetyczny i mało zrozumiały. To na podmiotach go stosujących spoczywa ciężar prawidłowej interpretacji. Standardy, cechujące się niższym poziomem ich egzekwowania, muszą być pisane językiem bardziej przystępnym, przekonywać o prawidłowości proponowanych rozwiązań, a w razie wątpliwości lub trudności mogą zawierać przykłady ilustrujące prawidłowe postępowanie zaraz obok wytycznych. Narzucenie przymusu stosowania standardów rachunkowości będzie miało swoją cenę. Źródłem wątpliwości jest również czasochłonność tego procesu.
 - W prezentacji propozycji zmian pojawił się argument zbytnej złożoności systemu regulacji rachunkowości, na który składają się ustawa, rozporządzenia (horyzontalne i sektorowe), standardy i stanowiska (brak tego argumentu w ostatnim dokumencie z propozycjami). Należy zauważyć, że proponowane zmiany nie prowadzą do uproszczenia tej struktury, tylko do przesunięć w jej ramach. Będzie przecież i ustawa, i standardy w formie rozporządzeń (i horyzontalne, i sektorowe); będą również dobrowolnie stosowane objaśnienia stosowania z przykładami. Taka struktura nie jest prostsza. O prostocie decydują inne, bardziej szczegółowe cechy tego systemu.

Szczegółowe uwagi zgłoszone przez Ekspertów SKWP, odnoszące się do wybranych obszarów, zostały ujęte w tabeli 1 (z odniesieniem do poszczególnych punktów ocenianego projektu).

Podsumowując, modernizacja ustawy o rachunkowości będzie zadaniem bardzo trudnym, wymagającym zaangażowania wielu osób, z różnych środowisk. Liczymy na to, że proces ten będzie prowadzony w sposób odpowiedzialny i przemyślany, z uwzględnieniem głosów środowiska księgowych. Pierwszym etapem, którego realizacja jest pilna, powinno być uwzględnienie kwestii digitalizacji (co jest przecież celem opisywanego projektu). Drugim etapem, który nie powinien być prowadzony pod presją czasu, powinna być kompleksowa reforma systemu polskiej rachunkowości. Naszym zdaniem, taki sposób postępowania znacząco zwiększy szanse na powodzenie tego przedsięwzięcia.

W imieniu Ekspertów SKWP

Dr hab. Stanisław Hońko
Prezes Zarządu Głównego

Tabela 1. Szczegółowe uwagi do projektu

Punkt raportu	Temat	Rekomendacja w Projekcie	Uwagi
3.1.	System przepisów o rachunkowości	Proponujemy, aby Ustawa zawierała założenia i wymogi na poziomie ogólnym. Rekomendowane byłoby, aby poziom szczegółowości Ustawy był zbliżony do poziomu szczegółowości Dyrektywy 2013/34/UE w sprawie rocznych sprawozdań finansowych, skonsolidowanych sprawozdań finansowych i powiązanych sprawozdań niektórych rodzajów jednostek („Dyrektywa”), natomiast kwestie wymagające uszczegółowienia tych przepisów byłyby zawarte w poszczególnych standardach wydanych w formie rozporządzeń.	Bardzo ogólne założenie. Dyrektywa nie zawiera na przykład przepisów dotyczących prowadzenia ksiąg rachunkowych. Uważamy, że powinny być one – podobnie jak obecnie – częścią ustawy. Z jednej strony uor ma zawierać ogólne założenia, a z drugiej w raporcie proponuje się wprowadzenie wielu szczegółowych rozwiązań w ustawie.
3.1.1.	Organizacja przepisów o rachunkowości oraz struktura Ustawy	Postulujemy, aby wprowadzić obowiązkowe stosowanie KSR przez określone podmioty tzn. wszystkie podmioty stosujące Ustawę (a które nie stosują MSSF), z wyłączeniem jednostek małych i mikro. Uproszczenia dla jednostek małych i mikro należałoby wprowadzić do katalogu uproszczeń na poziomie ustawowym. Dodatkowo, każdy standard powinien zawierać zapisy do stosowania dla jednostek małych i mikro zamieszczone w osobnej części danego rozporządzenia, tak aby wymogi te były przedstawione w sposób przystępny dla tego typu jednostek (alternatywą może być sporządzenie osobnego standardu w formie rozporządzenia dedykowanego dla jednostek małych i mikro). Zakładamy, że standardy sektorowe nie będą miały zastosowania dla jednostek małych i mikro.	Teraz jednostki mikro i małe mają wybór, czy stosują uproszczenia czy nie. Jeżeli jednostka mała/mikro utraci swój status, nie może korzystać z uproszczeń. Niektóre jednostki z wyprzedzeniem wiedzą, że przekroczą limity, dlatego od razu wybierają księgowość bez uproszczeń. Po zmianie nie będzie takiej możliwości, a utrata prawa do uproszczeń powoduje obowiązek przekwalifikowania ujęć różnych operacji np. leasingu. Dlatego możliwość wyboru uproszczeń powinna zostać.
3.1.3.	Dobrowolność w stosowaniu MSSF	II. Warunki powrotu do stosowania Ustawy Jednostka, która opublikowała sprawozdania finansowe zgodnie z MSSF może dokonać	Autorzy proponują niemal nieograniczoną możliwość przejścia na stosowanie MSSF zamiast polskiej ustawy o rachunkowości dla każdego podmiotu podlegającego ustawie (z wyjątkami wymienionymi na s.

Punkt raportu	Temat	Rekomendacja w Projekcie	Uwagi
		zmiany polegającej na ponownym stosowaniu polityk rachunkowości zgodnych z Ustawą pod warunkiem, że zmiana ta została zatwierdzona przez walne zgromadzenie wspólników lub akcjonariuszy, przy czym: (i) decyzję o zmianie można podjąć tylko wówczas, gdy uzyska się zgodę co najmniej 90% akcjonariuszy/ wspólników; lub (...) Sprawozdanie finansowe przygotowywane za rok, w którym nastąpiła zmiana z MSSF na Ustawę podlega obowiązkowemu badaniu niezależnie od innych kryteriów.	25, podlegającymi KNF, wśród których chyba tylko zapomniano wymienić jednostki sektora finansów publicznych – czy one też?). Należy zauważyć, że tak liberalne podejście do zamienności krajowych przepisów z MSSF zaimplementowano w niewielu państwach UE¹. Dużo popularniejsza jest możliwość (lub obowiązku) stosowania MSSF przy sporządzaniu skonsolidowanych sprawozdań finansowych (23 państwa), jednak stosowanie MSSF we wszystkich sprawozdaniach jednostkowych to jednak wyjątek. Dobrym wzorcem w tym zakresie są bliskie nam Niemcy, w których dopuszczono sporządzanie jednostkowych sprawozdań finansowych według MSSF, ale tylko jeżeli towarzyszą sprawozdaniu finansowemu sporządzonemu na podstawie regulacji krajowych. Wydaje się, że rozwiązania przyjęte w Niemczech stanowią lepszy punkt wyjścia do dyskusji o zakresie stosowania MSSF w Polsce niż rozwiązania przyjęte w dużo mniejszych systemach gospodarczych. Autorzy w wielu miejscach projektu wykazują dużą stronniczość na korzyść MSSF, a kosztem polskiej ustawy o rachunkowości. Przykładem tej stronniczości jest rozwiązanie zamieszczone na s. 26, zgodnie z którą jednostki stosujące MSSF mogą przejść pod rządą ustawy tylko, jeżeli taka wolę wyrazi 90% głosów właścicieli (wspólników, akcjonariuszy). Zatem przejście z ustawy na MSSF wymaga zwykłej większości głosów, ale powrót z MSSF na ustawę większości niemal nigdzie indziej niestosowanej. Autorzy motywują to koniecznością ograniczenia „pochopnych i zbyt częstych decyzji o zmianie stosowanych zasad rachunkowości” (s. 26). Należy podkreślić, że ten cel można osiągnąć zupełnie innymi metodami, nie wyrażając tak jawnie preferencji dla MSSF. Szczególnie, że może to być pułapka dla jednostek, które jednak po pewnym okresie stosowania MSSF przekonają się o większym dopasowaniu ustawy do ich potrzeb. Uzyskanie większości 90% głosów może się jednak okazać zbyt

¹ Na podstawie aktualnego zestawienia zakresu stosowania MSSF w UE zamieszczonych na stronach Komisji Europejskiej¹ wynika, że takie rozwiązanie funkcjonuje jedynie w mniejszych państwach: Estonii, Litwie, Luksemburgu, Łotwie i Malcie, a z nieco większymi jedynie w Danii, Irlandii i Grecji.

Punkt raportu	Temat	Rekomendacja w Projekcie	Uwagi
			trudne, a sporządzanie sprawozdania finansowego według MSSF zbyt kosztowne. Aby uzyskać deklarowane organicznie przed „pochopnymi i zbyt częstymi decyzjami o zmianie stosowanych zasad rachunkowości” można byłoby obwarować przejście na MSSF warunkiem uzyskania większości 90% głosów właścicieli. Albo – jak w brytyjskim kodeksie spółek handlowych – zezwolić na taką zmianę raz na 5 lat (z uzasadnionymi wyjątkami typu potęczenia i zmiany w grupie kapitałowej). Przy tak szeroko otwartych drzwiach do stosowania MSSF pozostaje pytanie: dla kogo będzie przeznaczona polska ustawa o rachunkowości? Dla jednostek mikro i małych ma być przecież osobny standard (oparty na regulacjach ustawy, ale od niej odrębny). Wiele propozycji zamieszczonych w dokumencie zbliża rozwiązania do tych zawartych w MSSF. Autorzy w paru miejscach zauważają, że interesariusze zgłaszający detaliczny problem znajdują swoje rozwiązanie nie w ustawie, ale pod rządami MSSF problem nie występuje. Istnieje więc ryzyko, że znacząca większość interesariuszy, z którymi dyskutowano propozycje przejścia na MSSF, zostawiając pozostałym skomplikowane (bo zgodne ich propozycjami) regulacje polskiego prawa bilansowego zaprojektowane - no właśnie, dla kogo? Dyskusja nad zakresem stosowania MSSF powinna poprzedzać i być rozstrzygnięta przed większością pozostałych zmian w ustawie o rachunkowości.
3.2.2	Termin sporządzania sprawozdań	Proponujemy zniesienie obowiązku zapewnienia sporządzenia sprawozdania finansowego (skonsolidowanego sprawozdania finansowego) w ciągu 3 miesięcy od dnia bilansowego i pozostawienie wyłączenie wymogu dotyczącego zatwierdzenia sprawozdania w ciągu 6 miesięcy od dnia bilansowego (pozostawienie bez zmian przepisów art. 53 ust. 1).	Zmiana wymaga przedyskutowania z przygotowującymi sprawozdanie oraz z interesariuszami. Plusem jest zmniejszenie pracochłonności, ale minusem – naszym zdaniem przesądzającym o negatywnym zaopiniowaniu tej propozycji – jest zmniejszenie znaczenia sprawozdań finansowych, jako źródła użytecznych informacji.
3.2.3.	Odmowa podpisania sprawozdania finansowego	Odmowa podpisania sprawozdania finansowego	Często zadawane jest pytanie, jakie są konsekwencje odmowy podpisania sprawozdania? Może warto doprecyzować to w zmienionej formie ustawy.

Punkt raportu	Temat	Rekomendacja w Projekcie	Uwagi
3.3	Sprawozdania finansowe inne niż roczne	Rekomendujemy, aby zasady przygotowania sprawozdania finansowe na datę inną niż koniec roku obrotowego były analogiczne do zasad obowiązujących w stosunku do rocznych sprawozdań finansowych – w konsekwencji art. 45 ust. 1 pozostaje bez zmian (...)	Wiele z przedstawionych w tym punkcie propozycji jest zgodnych z poprawną interpretacją obecnej ustawy, nie stanowi więc istotnej zmiany (z wyjątkiem np. propozycji dotyczącej okresu porównawczego, s. 76 w zestawieniu z art. 47 ust. 2 ustawy). W szczególności ustawa nie nakłada na sprawozdania finansowe inne niż roczne obowiązku ich zatwierdzania, badania i publikacji, jak twierdzą autorzy (pkt 6 ze s. 77). Zatem propozycja w tym zakresie jest bezprzedmiotowa.
3.5.2	Język prowadzenia ksiąg rachunkowych	Opcja 1: Rekomendujemy wprowadzenie do przepisów Ustawy możliwości prowadzenia przez jednostkę ksiąg rachunkowych w języku obcym w uzasadnionych sytuacjach (...) Opcja 2: Rekomendujemy wprowadzenie dowolności w zakresie języka prowadzenia ksiąg rachunkowych dla wszystkich jednostek, przy dodatkowym określeniu warunku, że korzystająca z tej możliwości jednostka powinna zapewnić tłumaczenie na język polski wszystkich elementów wymaganych przez biegłego rewidenta na potrzeby badania czy przedstawiciela organów podatkowych na potrzeby kontroli skarbowej i na potrzeby innych organów państwowych na potrzeby wykonywania przez nie obowiązków wynikających z przepisów prawa	Nie popieramy ani opcji 1 ani opcji 2. Nie docierają do nas sygnały, że obecne rozwiązanie stanowi barierę dla przedsiębiorców. Wprowadzenie opcji 1 lub 2 umożliwi prowadzenie ksiąg rachunkowych w językach mało popularnych. Tłumaczenie dokumentów „na żądanie” wymaga czasu, co wydłuży proces kontroli. Do rozważenia pozostaje możliwość prowadzenia ksiąg w języku angielskim.
3.5.7	Digitalizacja w obszarze prowadzenia ksiąg rachunkowych	Digitalizacja w obszarze prowadzenia ksiąg rachunkowych	Punkt zawiera wiele ciekawych spostrzeżeń i propozycji zmian, jednak wymaga dyskusji i mocnego dopracowania. Przykładem propozycji zdecydowanie wymagającej dopracowania jest podjęta próba zdefiniowania zapisu księgowego jako zapisu transakcji lub zdarzenia sporządzony w formie zapisu elektronicznego potwierdzony wydaniem zdigitalizowanego dokumentu (lub w przypadku prowadzenia rachunkowości w formie tradycyjnej zapis w księgach rachunkowych potwierdzony wystawieniem dokumentu (polecenie księgowania) lub odpowiednią

Punkt raportu	Temat	Rekomendacja w Projekcie	Uwagi
			dekretacją na dokumencie źródłowym) (s. 104). Pomijając nadmiarowe wykorzystanie słowa zapis przy definiowaniu zapisu księgowego, warto zauważyć, jak niewiele wnosi ta definicja. Wydaje się, że autorom zależało na podkreśleniu, że zapis księgowy może mieć postać elektroniczną, a w rezultacie odwrócili kolejność procesu księgowego. Przecież to dokument księgowy jest podstawą zapisu księgowego, a nie dokument ma potwierdzać dokonanie zapisu (co innego dekretacja, ale ją uwzględniono). Dodatkowo sygnalizujemy, że z uwagi na fakt, iż JPK CIT i PIT wymusi obowiązek ewidencji komputerowej, wyodrębnienie grupy przedsiębiorców w ustawie, która nie musi komputerowo prowadzić ksiąg spowoduje rozbieżności i chaos między ustawami podatkowymi a UoR. Warto powiązać ze sobą te przepisy, aby były jednolite dla każdej z ustaw. Tym bardziej, że ustawy podatkowe opierają się na księgach rachunkowych. Widoczny jest brak powiązania z KSeF, który będzie obowiązkowy dla wszystkich i który narzuca e-faktury. Brak jest również powiązań dotyczących przechowywania z KSeF. W KSeF dokumenty są przechowywane przez 10 lat, czy w związku tym należy drugi raz w firmie przechowywać te same dokumenty w zakresie faktur? Czy samo „załadowanie” tych faktur do KSeF spowoduje, że już nie muszą być one przechowywane ekstra u przedsiębiorcy?
3.6.6	Środki trwałe o niskiej wartości	Rekomendowane opcje zmiany: Opcja 1: Usunięcie możliwości zastosowania uproszczenia lub; Opcja 2 (preferowana): Doprecyzowanie przepisu w taki sposób, aby jednorazowe odpisanie w koszty było dozwolone tylko wówczas, gdy nie zniekształca wyniku finansowego jednostki oraz jej stanu aktywów.	Możliwość zastosowania jednorazowej amortyzacji jest uproszczeniem, które podlega ocenie zgodnej z zasadą istotności. Art. 32 ust. 6 pozwalający na jednorazową amortyzację nisko cennych środków trwałych określa tę możliwość mianem uproszczenia, a zatem odwołuje do art. 4 ust. 4 ustawy, który jasno zezwala na stosowanie uproszczeń, tylko jeżeli nie wywiera to istotnie ujemnego wpływu na rzetelne i jasne przedstawienie sytuacji majątkowej i finansowej oraz wyniku finansowego jednostki (art. 4 ust. 1). Zatem

Punkt raportu	Temat	Rekomendacja w Projekcie	Uwagi
			problemu opisanego w pkt 3.6.6 nie ma, a naszym zdaniem może on wynikać z nieprawidłowej interpretacji ustawy.
3.2.9	Zakres informacji wykazywanych w sprawozdaniach finansowych	Prezentacja zmiany stanu produktów oraz kosztu wytworzenia produktów na własne potrzeby jednostki, jako korekty kosztów (rozwiązanie inspirowane MSR 1).	Zgadza się z propozycją.
3.5.7	Digitalizacja w obszarze prowadzenia ksiąg rachunkowych	Uzupełnienie przepisów o definicje typów kont (bilansowe, pozabilansowe, rozliczeniowe lub wynikowe) oraz uspoźnienie wymogów dotyczących zestawienia obrotów pomiędzy przepisami rachunkowymi a przepisami podatkowymi.	Nie zgadzamy się. Uor nie powinna zastępować podręcznika do podstaw rachunkowości. Zadanie byłoby również trudne z powodu planowanych wymagań w zakresie JPK_KR.
3.10.1	Sposób przeprowadzenia inwentaryzacji	W szczególności, rekomendowane byłoby, aby kierunek zmian w tym obszarze uwzględnił postęp technologiczny, digitalizację, oraz zmiany w przepisach były możliwie neutralne technologicznie, tak, aby użytkownik realizował nadrzędny cel inwentaryzacji, ale nie był ograniczony konkretną technologią, lub brakiem możliwości użycia technologii. (...)	Wśród różnych ciekawych lub dyskusyjnych propozycji w tym punkcie, znajduje się również postulat odejścia od regulacji powiązania składników majątku z metodą inwentaryzacji przepisem ustawy. Wydaje się, że lata stosowania ustawy przyzwyczaiły środowisko do dobrych praktyk w tym zakresie, jednak usunięcie tego przepisu z pewnością spowoduje znaczące pogorszenie praktyki gospodarczej i jakości danych sprawozdawczych. Warto zestawić tę propozycję z praktyką gospodarczą w zakresie metod amortyzacji, choć są to odległe kwestie. Ustawa nie określa żadnych metod amortyzacji, wskutek czego najczęściej stosowane są metody podatkowe z metodą liniową w olbrzymiej większości sytuacji. Jeżeli ustawa nie określi metod inwentaryzacji, zastosowane zostaną metody najprostsze (o ile obowiązkowy standard nie narzuci w tym zakresie regulacji), niekoniecznie gwarantujące wiarygodność sprawozdania finansowego. Wskazane w tym punkcie problemy można rozwiązać w inny sposób.
3.15.2	Brak regulacji w zakresie innych obciążeń podatkowych	Brak jest obecnie w Ustawie uregulowań dotyczących ujęcia księgowego obciążeń podatkowych (i podobnych) takich jak np. podatek handlowy, cukrowy, podatek od aktywów, opłata drogowa, akcyza, Deweloperski Fundusz Gwarantowany, opłaty za nadzór, itp. Użytkownicy mają wątpliwości dotyczące charakteru tych	Ustawy podatkowe szczególnie ostatnio, często wprowadzają nowe opłaty/składki/podatki. Wprowadzenie uregulowań w UoR dotyczących doprecyzowania definicji podatków, spowoduje z czasem rozbieżności między ustawami i niepotrzebny bałagan. W konsekwencji ustawy podatkowe mogą odmiennie formułować specyfikę danego podatku niż sama ustawa o rachunkowości. Wobec tego, ustawa nie powinna mieć swoich

Punkt raportu	Temat	Rekomendacja w Projekcie	Uwagi
		obciążeń – tj. czy są one obciążeniami o charakterze podatku dochodowego czy też o charakterze podatku kosztowego czy też stanowią zmniejszenie przychodu (...)	uregulowań tego obszaru, z uwagi na fakt, że każda zmiana w ustawach podatkowych wymuszałaby zmianę w UoR. Biorąc pod uwagę np. <i>Polski Ład</i> , spowodowanie takich uregulowań w ustawie o rachunkowości nie uprości rozliczeń.
3.18.1	Wprowadzenia pojęcia "sprawozdania podstawowe"	Proponujemy wprowadzenie definicji "sprawozdań podstawowych", obejmujących bilans, rachunek zysków i strat, rachunek przepływów pieniężnych oraz sprawozdanie zmian w kapitale (funduszu) własnym. Zakres definicji mógłby być dostosowany do rodzaju sporządzanych przez jednostkę sprawozdań, na przykład dla jednostek mikro ograniczając ją do bilansu i rachunku zysków i strat.	Lepszym rozwiązaniem byłoby wprowadzenie pojęcia „podstawowe elementy sprawozdania finansowego”; w języku ustawy sprawozdanie finansowe jest jedno, obejmuje natomiast kilka elementów.
3.18.18	Spójność Ustawy z innymi przepisami	<u>Skrócony (syntetyczny) opis problemu</u> Podczas warsztatów interesariusze wskazywali, że <u>Ustawa jako akt prawny powinna być spójna z przepisami innych gałęzi prawa</u> . Istnieją pewne rozbieżności pomiędzy przepisami rachunkowymi oraz <u>przepisami podatkowymi</u> , które w praktyce generują znaczące koszty szczególnie w przypadku mniejszych podmiotów. Ponadto wskazywano, że Ustawa nie reguluje w sposób wystarczający kategorii księgowej jaką jest zysk zatrzymany, co powoduje wątpliwości interpretacyjne w połączeniu z analizą regulacji zawartych w Kodeksie Spółek Handlowych.	Dla przykładu, wprowadzenie swojej definicji ZCP i przedsiębiorstwa nie spełni założenia z pkt. 3.18.18. Wprowadzi to tylko rozbieżności między ustawami podatkowymi a UoR. Podatnicy muszą brać pod uwagę definicje podatkowe, szczególnie z ustawy o VAT, z uwagi na fakt, że albo zbycie będzie z VAT albo bez VAT. Wobec tego, wprowadzenie swojej rachunkowej definicji spowoduje, że inaczej może być rozumiane przedsiębiorstwo/ZCP w UoR a inaczej w podatkach. W konsekwencji będą musiały być dwie analizy, co jest problematyczne i kosztowne. Jest tak dużo interpretacji i objaśnień MF w zakresie ZCP i przedsiębiorstwa, że nie ma ryzyka uznania za ZCP zbioru aktywów i zobowiązań, które nie reprezentują "przedsięwzięcia/biznesu".

